OP DE RODE LOPER

Filmpremière De Heineken Ontvoering

De RAI in Amsterdam, maandagavond 17 oktober. Voorafgaand aan de première van de film De Heineken Ontvoering verschijnen op de rode loper acteurs uit de film. Van links naar rechts: Teun Kuilboer, Gijs Naber, Rutger Hauer, Reinout Scholten van Aschat en Korneel Evers.

Op pagina 12-15 in dit nummer blikt toenmalig zaaksofficier Henk Wooldrik terug op de zaak-Heineken.

Foto: ANP

Henk Wooldrik:

'Heel Nederland leefde mee, ook de koningin'

'Een ingenieus voorbereide ontvo

Voormalig aanklager Henk Wooldrik over de zaak-Heineken

ering'

Heineken-ontvoerders Van Hout en Holleeder werden bijna vijfentwintig jaar geleden door de Amsterdamse rechtbank veroordeeld. Dat gebeurde ruim drie jaar na de ontknoping. Ze waren naar Frankrijk gevlucht en hun komst naar Nederland had heel wat voeten in de aarde. Toenmalig officier van justitie Wooldrik kijkt terug.

'Begin november 1983 kreeg ik, als persofficier, een telefoontje dat Alfred Heineken en zijn chauffeur Ab Doderer waren ontvoerd', vertelt Henk Wooldrik. 'Ik ging onmiddellijk naar het hoofdbureau van politie aan de Elandsgracht. Daar waren ook de hoofdofficier, de procureur-generaal en Ed van Thijn, toen burgemeester van Amsterdam. Er werd een groot onderzoeksteam opgetuigd en er werd een soort ploegendienst ingesteld, zodat we vierentwintig uur per dag bereikbaar waren. Eerst wisten we niet wat voor soort ontvoering het was: met politieke doeleinden, of voor losgeld. We hadden in de jaren zeventig de Molukse gijzelingen gehad, dus ook op zoiets waren we voorbereid.'

Wooldrik deed de zaak vanaf het begin samen met collega Reinout Berger, die in augustus van dit jaar onverwacht overleed. Kees Sietsma was strategisch leider van het onderzoek en Gert van Beek was operationeel leider.

Wooldrik: 'Ik herinner me dat we in die eerste dagen midden in een grote conferentie met rechercheurs zaten toen een onbekende binnenstapte. "Wie bent u?" vroeg Van Beek. "Bert Bommels van het Parool", antwoordde de man. "Wilt u maken dat u wegkomt", reageerde Van Beek. Tegenover de pers namen we radiostilte in acht. Gevolg was natuurlijk dat

journalisten om De Ark, het huis van de familie Heineken in Noordwijk, heen lagen en vuilniszakken gingen inspecteren. Een journalist heeft toen aantekeningen gevonden, verscheurd weliswaar, maar nog aan elkaar te plakken. Die kwamen in de krant. Een stommiteit van ons.'

Tip 547

In het begin was het vooral wachten op bericht van de ontvoerders en tips. Niet alleen op het bureau maar ook in De Ark waren steeds politiemensen aanwezig. 'Onze voornaamste taak was het beoordelen van de inzet van specifieke opsporingsmethodes, zoals telefoontaps', zegt Wooldrik. 'Daar is erg veel gebruik van gemaakt. "Heineken, het meest getapt" was dan ook een gevleugelde uitdrukking. Voor de taps moesten we toestemming van de rechter-commissaris hebben, die we daarvoor regelmatig uit zijn bed belden. Heel Nederland leefde mee, ook de koningin. Toen zij mevrouw Heineken belde haalden wij de tap er even af.'
De ontvoerders communiceerden met korte berichtjes in de krant en via de telefoon, waarbij zij vooraf opgenomen teksten lieten horen. 'De stemmen herkenden we aanvankelijk niet', zegt Wooldrik. 'Pas later kwamen we erachter dat de bandjes waren ingesproken door Doderer en Heineken zelf.'
De ontvoerders stuurden ook foto's waarop de twee ontvoerden te zien waren met een strop om hun nek en hun arm in een mitella. Maar het opsporingsteam was niet geïntimideerd. 'We zagen al snel dat die foto's in scène waren gezet. Gelukkig waren de ontvoerden niet gewond.'
Toen, na een kleine twee weken, kwam de tip binnen die voor de doorbraak zou zorgen. Iemand wiens identiteit nooit bekend is gemaakt gaf specifieke informatie door over de mannen die later voor de ontvoering zijn veroordeeld. De tip was nummer 547 van de ruim 700 die in totaal binnenkwamen. 'Buitengewoon spannend werd het toen. We zetten taps op telefoons, zetten volgteams in en kregen al snel een hoge mate van zekerheid dat we goed zaten', kijkt Wooldrik terug. 'Vooral een gesprek van een van de verdachten met zijn vrouw gaf ons een aanwijziging. Ze hadden het nergens over, maar Sietsma zei: "Ja, hij is met die ontvoering bezig". Toen we de verdachten in beeld hadden, wisten we nog niet zeker waar de ontvoerden zaten. Intussen was de datum van de losgeldoverdracht aangebroken. We hadden alle vertrouwen in een goed verloop daarvan. Op het hoofdbureau keken we mee naar de auto die het losgeld vervoerde; de beelden kwamen van een infraroodcamera vanuit een van de Engelse politie geleende helikopter. De ontvoerders dirigeerden de auto met losgeld naar een nieuwe weg die nog niet opengesteld was. Daar was een viaduct waar het geld via een gat naast de vangrail overgedragen werd. De zakken gleden naar beneden, naar een weg onder het viaduct waar wij dus niet zo snel konden komen. Dat was slim bedacht. Maar ineens viel ons beeld weg. De camera bleek van de helikopter losgeraakt. Een moeilijk moment, want toen waren we alles kwijt: de ontvoerders, het losgeld en we wisten ook niet zeker waar Heineken en Doderer zaten. Zó dachten we alle troeven in handen te hebben, en zó hadden we niets meer.'
Daarop besloot het team naar de loods in Amsterdam te gaan waarvan men vermoedde dat de ontvoerden er zaten. Het was inmiddels 30 november 1983. Via speciale apparatuur bleek dat er binnen muziek gedraaid werd, terwijl er zo te zien niemand was. 'Daarop viel het arrestatieteam de ruimte binnen, onder leiding van Arjo de Jong, die later bij Heineken in dienst trad als beveiliger.'

Uitlevering

Dezelfde dag werd een groot aantal verdachten aangehouden, maar niet Van Hout en Holleeder;

Ontvoering verfilmd

Na de ontvoering van Heineken en Doderer in november 1983 werden twee van de vijf verdachten, Boellaard en Erkamps, veroordeeld tot respectievelijk 12 en 8 jaar gevangenisstraf. Meijer vluchtte naar Paraguay en werd in 1985 bij verstek veroordeeld tot 12 jaar. In 2002 werd hij uitgeleverd en begon hij aan zijn straf. Van Hout en Holleeder werden in 1987 veroordeeld tot 11 jaar.
De Heineken-ontvoering is en wordt verfilmd; er zijn verschillende producties.

die zaten inmiddels in Frankrijk. Het duurde tot oktober 1986 voordat ze terug in Amsterdam waren. 'Het probleem zat 'm in de uitlevering', zegt Wooldrik. 'In het oude uitleveringsverdrag dat Nederland met Frankrijk had stond het delict ontvoering niet met zoveel woorden genoemd. De Franse Raad van State vond in hoogste instantie dat de opsomming limitatief was, dus als het delict niet genoemd werd kon je er niet voor uitleveren. Schriftelijke bedreiging bleef over, maar daar stond vier jaar op. Daarvoor wilden we geen uitlevering. Ik dacht: weet je wat? We adviseren de minister om het uitleveringsverzoek in te trekken. Daarover ontstond op het ministerie enig gesputter, het was eigenlijk *not done*, maar de minister heeft het advies gelukkig overgenomen.'
Frankrijk moest de twee ontvoerders vervolgens in hun land laten verblijven. Een Franse ambtenaar bedacht om ze naar Sint Maarten te brengen, waar Frankrijk een rechtstreekse grens met Nederland heeft. 'Overigens zonder dat te zeggen tegen het ministerie hier', zegt Wooldrik. Maar de bevolking pikte de aanwezigheid van de ontvoerders niet en via Guadeloupe keerden de twee terug naar Parijs, gevolgd door de beveiligers van Heineken en Peter R. de Vries, die een bestseller over de zaak schreef.
Frankrijk ratificeerde toen snel het Europees Uitleveringsverdrag, dat uitlevering mogelijk maakt voor elke feit waarop een jaar of meer staat. 'Het heeft lang geduurd, maar dankzij de intrekking van het eerste uitleveringsverzoek stonden Van Hout en Holleeder in februari 1987 alsnog terecht voor vrijheidsberoving. Het bewijs was overstelpend, dus de zitting was niet zo bijzonder', herinnert Wooldrik zich. 'De drie mededaders waren al eerder veroordeeld en we hebben de eis aangepast aan de strafmaat die in die zaken was opgelegd. Van Hout en Holleeder kregen allebei elf jaar onvoorwaardelijke gevangenisstraf. Ze hebben geen verklaringen afgelegd; kennelijk hadden ze de exclusieve rechten op hun verhaal al verkocht aan Peter R. de Vries. Onlangs berichtten de media dat de ontvoerders meedelen in de filmrechten van Peter R. de Vries. In de zaak tegen mededader Meijer vond de advocaat de eis krankzinnig hoog. Want de ontvoerden was geen haar gekrenkt, vond hij. We hebben daar verder niet erg serieus op gereageerd.' ◀

Tekst: Henriette van Wermeskerken
Foto's: Edith Paol

'Het is goed zo'n zaak met zijn tweeën te doen'

HENK WOOLDRIK (69) :

Begon in 1974 als officier van justitie in Haarlem via de Raio-opleiding. Daarna werd hij officier in Amsterdam en tenslotte hoofdofficier, eerst in Zutphen en later in Haarlem. Tussendoor was hij twee keer gedetacheerd bij het ministerie van Justitie. Sinds zijn pensionering in 2005 is Wooldrik raadsheer-plaatsvervanger in Amsterdam.

'De Heineken-zaak was vooral bijzonder omdat de ontvoering zo ingenieus was voorbereid én omdat de zaak tot een goed einde kwam. Berger en ik hebben er veel aan gehad dat wij de zaak samen deden, dat was toen uniek. Een zaak echt samen doen is toch anders dan af en toe overleggen. We zeiden regelmatig dat we het vaker zo moesten doen; toch hebben we geen van beiden ooit nog een zaak met z'n tweeën gedaan. Tegenwoordig is het regel om grote zaken samen te behandelen, maar dat is pas sinds de Schiedammer parkmoord.'